

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ГРИШИНА К.А.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Сучасний спеціаліст повинен володіти не лише фаховими знаннями, але й навичками творчого розв'язання практичних питань, вмінням використовувати в своїй роботі все нове, що з'являється в науці, підвищувати свою кваліфікацію. Тому основною задачею вищих навчальних закладів – формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти. Отож навчальний процес повинен набувати самостійної роботи студентів.

В наш час, багато випускників ВНЗ не мають достатньо міцної бази професійних знань, не володіють навичками самостійної роботи, не відчують потреби в постійному професійному самовдосконаленні та самоосвіті. Тому навчальний процес у вищій школі повинен формувати продуктивне мислення, розвиток інтелектуального потенціалу особистості та становлення способів логічного аналізу. Саме самостійна робота – важлива складова, що формує фахівця сучасного рівня. Самостійно набуті знання є більш оперативними, вони розвивають інтелектуальні риси, увагу, спостережливість, вміння оцінювати.

Мета самостійної роботи студентів полягає в тому, щоб навчити студентів навчатись і сприяти їх професійному становленню, що формує такі якості, як інтелектуальність, відповідальність, креативність, здатність до самоосвіти.

Особливе значення та актуальність має проблема організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів потребує певної диференціації в залежності від специфіки навчального закладу та курсу, повинна бути послідовною, передбачати опанування прийомами пізнавальної діяльності.

Складним в організації самостійної роботи студентів є адаптація вчорашнього школяра до системи навчання у вищій школі, оскільки більшість з них погано володіє формами, засобами та методами самостійної діяльності.

Чим ширші пізнавальні інтереси студентів, тим краще сформовані вміння та навички самостійної роботи, тим вища його готовність до навчання. Організація самостійної роботи студентів складніша, ніж школярів. У більшості ж першокурсників відсутні вміння правильно організувати самостійну роботу, розподілити свій час. Вони не готові самостійно навчатись, тобто свідомо засвоювати теоретичний матеріал та практично його застосовувати.

У зв'язку з чим і виникають у студентів труднощі наступного характеру:

- 1) труднощі пошуку необхідної інформації (студентам складно визначити, що саме необхідно прочитати або вивчити для того, щоб розібратись в певній проблемі; вони ще погано орієнтуються в навчальній та науковій літературі);
- 2) труднощі орієнтації в змісті книги, навчального посібника (студенти мають проблеми з виділенням основної суті у великому обсязі інформації);
- 3) труднощі узагальнення теоретичних положень, викладених в джерелах;
- 4) труднощі застосування одержаних знань на практиці (студентам важко правильно оцінити практичну ситуацію, щоб застосувати аналіз).

Отже, організація самостійної роботи студентів на першому етапі полягає в тому, щоб: навчити їх правильно слухати та конспектувати лекції, засвоювати навчальну інформацію; навчити їх самостійній роботі на практичних заняттях; удосконалити навички роботи з книгою; навчити правильно конспектувати літературу, готувати реферати, виступати з доповідями.

Важлива роль в організації самостійної роботи студентів, належить викладачу, який здійснює організуючі, контролюючі та корегуючі дії. Викладач визначає зміст та обсяг роботи, регламентує терміни виконання та контролює результати. Керівництво самостійною роботою студентів передбачає організаційну, методичну та педагогічну складові: організаційна – створення навчальних посібників, які повинні допомогти студенту зрозуміти логіку побудови курсу; методична – розробка завдань для самостійної роботи; педагогічна – організація форм співпраці, які б стимулювали самостійність та творчу активність студентів.

Завдання для самостійної роботи повинні бути чітко сформульовані, розбиті за темами, їх обсяг повинен визначатись годинами, відведеними для самостійної роботи в робочій програмі дисципліни.

Особливу значимість в організації самостійної роботи студентів, має принцип індивідуалізації навчання. Викладач повинен працювати з конкретним студентом, враховувати індивідуальні здібності кожного студента. Отже, викладач створює умови, які стимулюють на активну самостійну роботу, в ході якої він здійснює самоорганізацію та саморегуляцію.

Таким чином, при організації самостійної роботи студентів необхідно враховувати суб'єктивні фактори: знання шкільного матеріалу, наявність стійкої системи знань, необхідної для засвоєння основних курсів у вищому навчальному закладі; наявність вмінь та навичок розумової праці: вміння конспектувати на лекції та при роботі з книгою; володіння логічними операціями: порівняння, аналіз, синтез, узагальнення, тощо; специфіка пізнавальних психічних процесів студентів: увага, пам'ять, інтелект, мислення, тощо; рівень вимог до себе, який визначається самооцінкою.